

Enkele vluchtroute over galerij door portiektreppenhuus

Advies 2303-1

Trefwoorden: Bouwbesluit 2012, woongebouw, gelijkwaardigheid, nieuwbouw, wdbbo, vluchtroute, niet-besloten ruimte, zelfsluitende deuren

Datum: 23 februari 2023
24 april 2023 gewijzigd (waar mogelijk is dit cursief aangegeven)

Status: Definitief

Dit advies is opgesteld voor deze specifieke casus en is niet algemeen geldend. Het is tot stand gekomen met de door partijen aangeleverde gegevens. Deze publieke versie is geanonimiseerd waardoor niet alle documenten waarop dit advies gebaseerd is, herkenbaar zijn weergegeven.

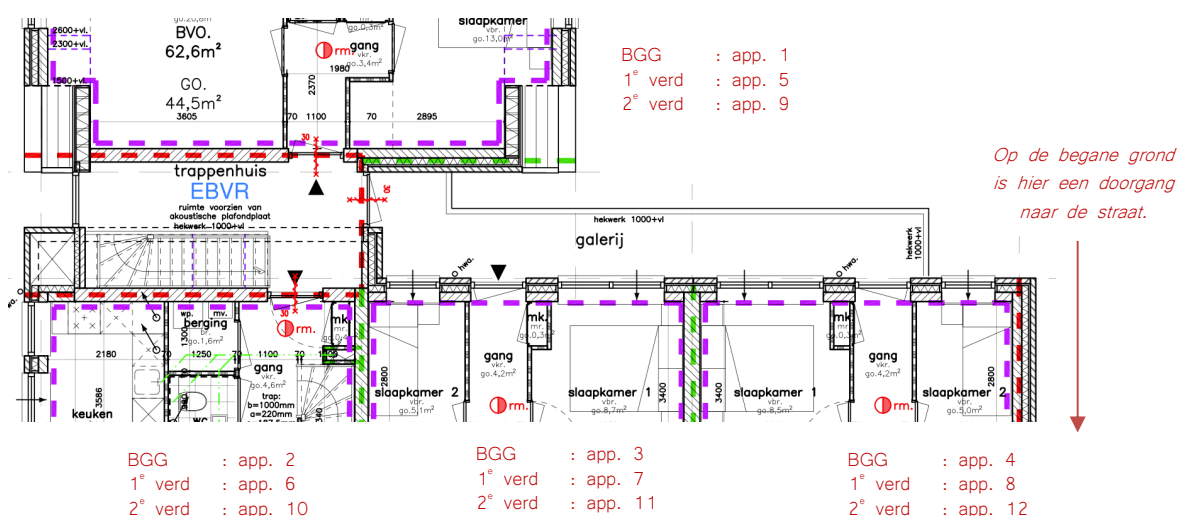
Beschrijving

Een nieuw te bouwen woongebouw met 12 appartementen bestaat uit vier bouwlagen. De hierin ontworpen appartementen worden ontsloten via een portiektreppenhuus waaraan vijf woningtoegangen zijn gelegen (één op de begane grond, twee op de eerste verdieping en twee op de tweede verdieping). Het appartement dat via de portiek op de tweede verdieping wordt ontsloten, heeft een interne trap naar de derde verdieping. Deze vijf appartementen hebben een totale gebruiksoppervlakte van 337 m².

Op de eerste en tweede verdieping biedt het portiektreppenhuus toegang tot een galerij waarop op beide verdiepingen elk nog twee appartementen worden ontsloten. Deze vier appartementen hebben een totale gebruiksoppervlakte van 237 m². Bij brand maken deze appartementen ook gebruik van het portiektreppenhuus. In totaal wordt 337 + 237 = 574 m² gebruiksoppervlakte ontsloten via het portiektreppenhuus.

1 / 5

Op de begane grond worden drie appartementen direct vanaf het aansluitende terrein en onder de bovenliggende galerij ontsloten. Bij brand kunnen de appartementen op de begane grond via een doorgang tussen het woongebouw en het naastliggende bestaande gebouw de openbare weg bereiken of kan door de portiek naar de openbare weg worden gevlucht. De appartementen op de begane grond hebben daarom altijd een tweede vluchtroute die niet langs een andere woning voert waar mogelijk brand is ontstaan.

Figuur 1 Ontsluitingsprincipe appartementen. De vluchtroute van het meest rechter appartement voert altijd langs de naastliggende woning om het portiektreppenhuus te kunnen bereiken. De ontsluiting van de appartementen op de begane grond zijn recht onder de hier getekende ontsluitingen gepositioneerd, met uitzondering van het enkele appartement dat aan de bovenzijde van figuur 1 is weergegeven. Op de begane grond heeft die zijn ontsluiting verder naar rechts, buiten het portiektreppenhuus.

Enkele vluchtroute over galerij door portiektrappenhuis

Advies 2303-1

De galerij op de eerste en tweede verdieping is doodlopend, waardoor de enkele vluchtroute via de galerij voor het achterste appartement (appartement nr. 8 op de eerste verdieping en nr. 12 op de tweede verdieping) altijd langs de voordeur van de naastliggende woning (resp. nr. 7 en 11) voert om het portiektrappenhuis te kunnen bereiken. Deze situatie is hierboven weergegeven in figuur 1.

De vergunningaanvrager is van mening dat op een open galerij in dit geval wel langs een andere woning mag worden gevlucht. De brandweer heeft de gemeente geadviseerd om een tweede vluchtroute voor de appartementen langs de galerijen te eisen. Bovendien heeft de brandweer geadviseerd om de twee naast elkaar gelegen appartementen op de begane grond te voorzien van vrijloopdrangers en de voorgevel van het meest rechtse appartement op de begane grond (appartement nr. 4) uit te voeren met een gevel met een brandwerendheid van ten minste 30 minuten aan de zijde van de woningtoegang.

■ Adviesvraag

1. Moeten de gevels, ramen en woningtoegangsdeuren grenzend aan een open galerij (of een buitensituatie zoals op de begane grond) een brandwerendheid bezitten?
2. Moeten de woningtoegangsdeuren voldoen aan zelfsluitendheid, zoals het bevoegd gezag aangeeft?
3. Is een tweede vluchtroute vereist, zoals het bevoegd gezag aangeeft?

Standpunt belanghebbende

De vluchtroute is vanaf de uitgang van een appartement een extra beschermde vluchtroute. In dit bouwwerk vormen de verkeersruimten op de verdiepingen extra beschermde vluchtroutes. De open galerijen vallen niet hieronder. Het trappenhuis vormt een extra beschermde vluchtroute.

2 / 5

Toegangsdeuren van appartementen die uitkomen op de extra beschermde vluchtroute moeten volgens artikel 6.26 zelfsluitend zijn. Dit geldt niet voor de deuren die aan de open galerijen grenzen.

Standpunt bevoegd gezag

De ontvluchting van de appartementen die via de galerijen worden ontsloten (appartementen 7, 8, 11 en 12) voldoet niet aan artikel 2.104 lid 2. Er moet een tweede vluchtroute worden gerealiseerd.

De woningtoegangsdeuren van de twee appartementen op de begane grond die recht onder de appartementen liggen die via de galerijen worden ontsloten (appartementen 3 en 4) moeten worden voorzien van vrijloopdrangers.

In verband met ontvluchting moet de voorgevel van het meest rechter appartement op de begane grond (appartement 4) een brandwerendheid verkrijgen van 30 minuten.

Enkele vluchtroute over galerij door portiektrappenhuis

Advies 2303-1

Uitgangspunten

Het advies is gebaseerd op de volgende documenten:

1. Adviesaanvraag van 4 januari 2023;
2. Adviesbrief Veiligheidsregio aan gemeente, met kenmerk Z/21/007018 van 3 mei 2022;
3. Brandveiligheidsplan, met kenmerk 01804bv-1def van 31 januari 2022 door brandveiligheidsadviseur;
4. Plattegronden van de begane grond tot en met de 3^e verdieping, schaal 1:100, waarin de brandwerendheid is aangegeven en waarin de brandweer opmerkingen heeft gemaakt, met kenmerk BA-07B, van 2 maart 2022 door de architect.

Inhoudelijke beschouwing adviesvraag

De adviescommissie heeft bij de behandeling van de adviesvraag het volgende overwogen:

- Een portiekontsluiting voor nieuwbouw is, volgens artikel 2.104 vierde lid van het Bouwbesluit 2012, toegestaan als de uitgangen van de op-de-portiek-aangewezen woningen direct aan het trappenhuis grenzen, op die route uitsluitend woonfuncties en nevenfuncties daarvan zijn aangewezen en als de uitgang van het trappenhuis direct grenst aan het aansluitende terrein. Verder moet ook aan de volgende randvoorwaarden zijn voldaan:

Bouwbesluit 2012, artikel 2.104 vierde lid:

“Het tweede en derde lid gelden niet indien de route door een trappenhuis voert, de uitgangen van de op die route aangewezen woonfuncties direct aan het trappenhuis grenzen, op die route uitsluitend woonfuncties en nevenfuncties daarvan zijn aangewezen, en de uitgang van het trappenhuis direct grenst aan het aansluitende terrein en:

- a. er niet meer dan 6 woonfuncties en nevengebruiksfuncties daarvan voor personen bereikbaar zijn door het trappenhuis en geen vloer van een verblijfsgebied van die woonfuncties hoger ligt dan 6 m boven het meetniveau, of*
- b. de totale gebruiksoppervlakte van de woonfuncties en nevengebruiksfuncties daarvan voor personen bereikbaar zijn door het trappenhuis ten hoogste 800 m² bedraagt, geen vloer van een verblijfsgebied van die woonfuncties hoger ligt dan 12,5 m boven het meetniveau en geen van die woonfuncties een gebruiksoppervlakte heeft van meer dan 150 m².”*

- Hier is toepassing gegeven aan onderdeel b. Met “de woonfuncties” wordt gerefereerd aan de in de aanhef bedoelde, aan het trappenhuis grenzende woonfuncties. In dit geval zijn er vijf woningen waarvan de uitgang direct aan het trappenhuis grenst. Vier andere woningen zijn vanuit het trappenhuis bereikbaar via de galerijen op de eerste en tweede verdieping.
- Vanwege de deur tussen de galerij en het trappenhuis grenst de uitgang van elk van deze vier woningen niet direct aan het trappenhuis. Daarmee is dus niet aan de in de aanhef van het artikellid gegeven randvoorwaarden voldaan. De vraag is echter, of de aanwezigheid van de betreffende deur de brandveiligheid ongunstig beïnvloedt?
- Vanwege het feit dat via het trappenhuis 12 woonfuncties bereikbaar zijn, wordt niet voldaan aan randvoorwaarde a. van artikel 2.104 vierde lid.
- In dit geval is in totaal 742 m² gebruiksoppervlakte aan woonfuncties door het trappenhuis bereikbaar (337 m² via appartementen die ontsloten worden vanuit het portiektrappenhuis, 237 m² via appartementen op de galerijen en 168 m² via het binnenterrein op de begane grond). Daarmee is voldaan aan de randvoorwaarde onder b.

Enkele vluchtroute over galerij door portiektrappenhuis

Advies 2303-1

- Als aan randvoorwaarde b. is voldaan, doet randvoorwaarde a. niet meer ter zake. Echter, de tekortkoming ten aanzien van de hoofdregel in de aanhef van het vierde lid van artikel 2.104 (“direct aan het trappenhuis grenzen”) is daarmee niet weggenomen.
- In een portiektrappenhuis wordt toegestaan dat bij brand langs woningtoegangsdeuren moet worden gevlucht.
- Omdat het trappenhuis een besloten ruimte is, moeten deze deuren, volgens artikel 6.26, zelfsluitend zijn met een rookmeldergestuurde vrijloopdranger. Volgens artikel 2.84 eerste en tweede lid moet daarnaast worden voldaan aan een wdbdo van ten minste 30 minuten tussen een woonfunctie en een portiektrappenhuis en, volgens artikel 2.94a vierde lid, aan een weerstand tegen rookdoorgang van R200.
- Voor woonfuncties die niet zijn gerealiseerd in een portieksituatie, zoals woningen langs een standaard galerij, geldt dat een enkele vluchtroute niet langs een beweegbaar constructieonderdeel mag voeren (artikel 2.104 tweede lid). Dit geldt, naast de voordeuren, ook voor te openen ramen.
- De woningen die in dit geval langs de galerij zijn gelegen, zijn bij brand aangewezen op een enkele vluchtroute door het portiektrappenhuis. Er wordt hierbij aan de randvoorwaarden in artikel 2.104 vierde lid onder b. voldaan, maar de uitgangen van de woningen langs de galerij grenzen niet direct aan het trappenhuis, zoals ook als randvoorwaarde geldt in de aanhef van artikel 2.104 vierde lid. De vraag is dan ook of de situatie met vijf appartementen die direct via het trappenhuis worden ontsloten en de vier appartementen die langs de galerij worden ontsloten, maar bij brand wel zijn aangewezen op het portiektrappenhuis, op grond van artikel 1.3 van het Bouwbesluit 2012, een ten minste gelijkwaardige mate van veiligheid heeft als door de wetgever is beoogd met de prestatie-eisen in artikel 2.104 vierde lid.
- De ATGB heeft eerder over een niet-standaard portieksituatie geadviseerd in ATGB-advies 1404, waarin een gelijksoortige situatie voorkwam. Hierover heeft de ATGB indertijd het volgende aangegeven:

Of de twee woningen langs de gang op de tweede verdieping wel of niet ‘direct’ grenzen aan het trappenhuis is voor meerdere uitleg vatbaar. Juridisch is ‘direct grenzen aan’ niet gedefinieerd in het Bouwbesluit. De wetgever heeft hiervoor in elk geval geen besloten gang voor ogen gehad die in open verbinding staat met het trappenhuis en waaraan twee woningen grenzen. Aan de andere kant heeft de wetgever dit ook niet expliciet uitgesloten. In die zin is de ontwerp oplossing die centraal staat in deze casus te beschouwen als een niet-standaard oplossing voor een portiektrappenhuis.

4 / 5

Een niet-standaard portiekoplossing is evenwel toegestaan mits deze ten minste dezelfde mate van veiligheid biedt als is beoogd met de voorschriften (Bouwbesluit 2012 artikel 1.3 lid 1).

- Ook in dit geval is de ATGB van oordeel dat de appartementen die via de galerij worden ontsloten kunnen worden beschouwd als een niet-standaard oplossing voor een portiektrappenhuis die een ten minste gelijkwaardige mate van veiligheid biedt als is beoogd met het portiekartikel 2.104 vierde lid. Deze situatie voldoet aan de gestelde randvoorwaarden in artikel 2.104 vierde lid onder b. Bovendien bestaat bij brand een kleinere kans op het onbruikbaar worden van de vluchtroute via het trappenhuis in vergelijking met een gelijksoortige referentiesituatie waarin alle appartementen zouden grenzen aan het portiektrappenhuis en dat rechtstreeks voldoet aan de randvoorwaarden uit artikel 2.104 vierde lid onder b. Een deel van de appartementen grenst, in dit geval, niet direct aan het trappenhuis, zoals beschreven in de aanhef van het vierde lid. Deze appartementen grenzen aan een galerij die is verbonden met het trappenhuis. Door de aanwezigheid van een deur tussen galerij en trappenhuis komt rook van de galerij niet snel in het portiektrappenhuis.
- Als de appartementen aan de galerij worden beschouwd als onderdeel van een portieksituatie, is het acceptabel dat langs een woning wordt gevlucht, mits die vluchtroute ten minste voldoet aan de bouwtechnische eisen van het Bouwbesluit 2012 of een hieraan gelijkwaardige mate van veiligheid heeft.

Enkele vluchtroute over galerij door portiektrappenhuis

Advies 2303-1

- In dit geval moeten de aanwezige personen in de appartementen nr. 8 en 12 aan het einde van de galerij, vluchten langs één ander appartement op de galerij, resp. nr. 7 en 11. De ATGB is van oordeel dat, een gelijkwaardige mate van brandveiligheid te realiseren is door de woningtoegangsdeur van de appartementen 7 en 11 daarom met een vrijloopdranger zelfsluitend uit te voeren en de gevel van deze woonfuncties uit te voeren met een brandwerendheid van 30 minuten. De gevel hoeft, naar het oordeel van de ATGB niet rookwerend te hoeven uitgevoerd, omdat de vluchtroute voert over de hier bedoelde galerij.
- De in het vorige punt genoemde zelfsluitendheid en brandwerendheid hoeven, naar het oordeel van de ATGB, niet te worden toegepast voor de appartementen aan het einde van de galerij (appartementen nr. 8 en 12), omdat hier bij brand nooit langs hoeft te worden gevlucht door personen uit andere appartementen en omdat wordt verondersteld dat warmte en rook uit deze eindappartementen de vluchtroute over de galerij niet onbruikbaar zal maken voor de appartementen 7 en 11.
- Voor de appartementen die buiten het portiektrappenhuis op de begane grond worden ontsloten, geldt, voor zover de ATGB heeft kunnen afleiden uit de plattegronden, dat er vanaf de woningtoegangsdeur altijd twee vluchtroutes aanwezig zijn waardoor nooit langs een andere woning waarin brand kan zijn, hoeft te worden gevlucht. Een brandwerende gevel en zelfsluitende woningtoegangsdeuren zijn, naar het oordeel van de ATGB, daarom voor deze appartementen niet nodig.

■ Advies

Gelet op het voorgaande adviseert de ATGB in deze casus als volgt over de toepassing van de bouwvoorschriften:

5 / 5

1. *Moeten de gevels, ramen en woningtoegangsdeuren grenzend aan een open galerij (of een buitensituatie zoals op de begane grond) een brandwerendheid bezitten?*

Nee, volgens de prestatie-eisen is dit niet vereist. Echter, dit kan wel nodig zijn *voor zover* de brandwerendheid onderdeel uitmaakt van een gelijkwaardige oplossing, zoals in dit geval bijvoorbeeld door de brandwerendheid van de woningtoegangsdeuren van de appartementen 7 en 11 in de gelijkwaardige oplossing die door de ATGB is voorgesteld in de twee-na-laatste bullet van de inhoudelijke beschouwing.

2. *Moeten de woningtoegangsdeuren voldoen aan zelfsluitendheid, zoals het bevoegd gezag aangeeft?*

Nee, volgens de prestatie-eisen is dit niet vereist. Echter, dit kan wel nodig zijn *voor zover* de zelfsluitendheid onderdeel uitmaakt van een gelijkwaardige oplossing, zoals in dit geval bijvoorbeeld door de zelfsluitendheid van de woningtoegangsdeuren van de appartementen 7 en 11 in de gelijkwaardige oplossing waarbij de appartementen aan de galerij worden beschouwd als onderdeel van een portieksituatie.

3. *Is een tweede vluchtroute vereist, zoals het bevoegd gezag aangeeft?*

Ja, volgens de prestatie-eisen is dit vereist. Echter, artikel 1.3 van het Bouwbesluit 2012 biedt de mogelijkheid om bij een gelijkwaardige oplossing van een prestatie-eis af te wijken. Zie daarvoor bijvoorbeeld het antwoord op de vragen 1 en 2.

